

Hazırlayanlar: Nilay Yılmaz, Aytül Akal,
Mavisel Yener, Çiğdem Gündes,
Mustafa Delioğlu.

ÇOCUK-GENÇLİK

OKUMA

■ Mavisel YENER

Özgürce düşünebilen, yaşama eleştirel bakabilen "uyumsuz" bir çocukla tanışıyoruz Şimugula'da. Ah şu çocuklar, ne olur sanki büyüklerinin sözünden çıkmasalar! Ne olur hayaller kurmasalar, onları koşulladığımız gibi yetişseler, ne olur "uyumlu vatandaş" olsalar!

Şimugula'nın kahramanı Levent, anaokulundan itibaren öğretmenleri tarafından "farklı" olduğu söylenen bir çocuk. Yaşitlaıyla anlaşamadığından, anlattıklarıyla arkadaşlarını korkuttuğundan yakınıyor öğretmenleri. "Levent'in masalları yüzünden ne öğlen uykusuna yatabiliyorlarmış, ne de yalnız başlarına tuvalete gidebiliyorlarmış. Velilerden sürekli şikâyet geliyormuş. Çocuklar geceleri uykularından çığlık atarak uyandıkları için 'Levent bize korkunç şeyler anlattı' diyorlarmış." (s. 22) İşte Levent'in anlayamadığı da bu, anlattıklarının korkunç değil eğlenceli maceralar olduğunu düşünüyor. Annesi işe gidince onlara göz kulak olsun diye tutulan Cemile'yle Levent'in arasının pek de iyi olduğu söylenemez. Cemile'nin davranışları Levent'in sinirine dokunduğu için Levent onunla olmaktan hoşlanmıyor. İlkokula geldiğinde her şey yoluna girer sanmış ailesi ama hiçbir şey değişmemiş. Levent herkesten önce okuyup yazmış, arkadaşları abece öğrenirken o resim yapıyormuş. Resimde kendi canavarlarını çizip de arkadaşlarını korkutunca yine olanlar olmuş, öğretmen ailesini okula çağırmış. Ailesi ona böyle davranmaması konusunda öğütler verirken, onu tek anlayan, hayali arkadaşı Şimugula olmuş. "Şimugula, onu anlayan, dinleyen ve sorduğu her şeye cevap veren, onu olduğu gibi sevdiği için değiştirmeye çalışmayan tek arkadaşındı Levent'in. Sesini istediği gibi değiştirebiliyordu Şimugula. Bazen annesinin sesine benzerdi, bazen savaştığı ve alt ettiği canavarlarınkine..." (s.23). En önemlisi de Şimugula, Levent'i annesinin yaptığı gibi sürekli eleştirmiyor. Levent, yürümeyi ve düşünmeyi seven bir çocuk. Hayali arkadaşı Şimugula'nın anlattığı serüvenleri bir gün yaşamayı düşünüyor. Ama nedense hepsini Şimu yaşıyor! Levent hangi yetişkinle karşılaşırsa bu serüvenleri anlatıyor ama aldığı yanıt hep aynı: Şimdi meşgulüm sonra...

Levent kendini bildi bileli annesiyle babası yeni ve büyük bir ev için çalışıyorlar. Bu, Levent'in hoşuna gitmiyor değil. Çünkü daha büyük bir eve taşınırlarsa kardeşi Cem'le aynı odada yatmak zorunda kalmayacak. Cem, Levent'in odada dolaşp

Şimugula

Çocuğun gözüne sevgi ve saygıyla bakmak...

ona serüven dolu öyküler anlatan arkadaşı Şimugula'yı göremiyor. Annesi, Levent'in böyle bir arkadaşı olduğuna inanmıyor. Kardeşini korkuttuğu için Levent'e kızıyor, suçluyor. Levent'in anlayamadığı şey, onun gördüklerini göremiyorlarsa bunda niçin onun suçlu ilan edildiği.

Levent'in "sokak çocuğu" Hasan'la tanışmasının ilginç öyküsünü okurken romanın ilerleyen sayfalarında neler olabileceğini tahmin etmek pek kolay değil doğrusu. Sokak çocuğu Hasan, ebeveyn otoritesi altında değil, ekonomik olarak Levent'le aralarında uçurumlar var, ancak bu tezat onları yakınlılaştırıyor. Merak ögesini romanın sonuna değin sürdürmeyi başarmış yazar. Levent'in sokak çocuğu Hasan'dan öğreneceği, ona öğreteceği pek çok şey olacaktır elbette. Levent'in bir arkadaşı daha var: İzi. İzi sihirbaz. İzi'nin annesi Ester Hanım ise temizlik hastası. Vivet, İzi'nin teyzesinin kızı. İzi ona sinir oluyor ama akraba oldukları için mecburen katlanıyor. Levent ve İzi birlikte sokağa çıkmak istiyor ama Vivet'in peşlerine takılmasını istemiyorlar. Sihirbazlık numarası yapma bahanesi ile Vivet'i sandığa kilitleyip evden çıkıyorlar. Artık özgürler! Mahalle parkında tanıştıkları ressam ve ardından gelişen olaylar ortalığı birbirine katıyor. Cinayet, kaçırılma, polisler, Hayri ve çetesi, romanın soluksuz okunması için başarıyla kullanılmış öğeler. Levent'in çizgi roman merakı, başarılı çizimleri ömür boyu sürecek bir maceraya yani sanata da çeviriyor pusulasının ibresini.

Bu romanın birkaç farklı düzlemde incelenmesinde yarar var. Yetişkinlerin eleştiriyeye ve özeleştiriye hiç gelemediklerinden, belki de bastırılmış suçluluk duygularından,

eğitim/ öğretim sistemimizde bir şeylerin ters gittiğinden, sorunları bastırma ya da yok sayma eğilimimizden yana söyleyecekleri var metnin. Bu yönüyle, başarılı bir taşlama olarak da nitelenebilir. Levent'in ve arkadaşı İzi'nin sorunlara farklı açılardan bakabilen, eleştirel ve özgür düşünebilen yanlarını büyükler BİLE engelleyememiş!

Onlar her şeye karşın kişilik gelişimlerini sürdürebilmeyi başaran, sanat duyarlılığı olan çocuklar. Romanda, Levent'in tam tersi, baskıcı bir ortamda yetiştiği için sindirilmiş tiplerle de karşılaşırız. Çatışmayı yaratan bu tipler metne ustaca yerleştirilmiş. Romana çocuk hakları penceresinden baktığımızda yine önemli satır arası iletiler buluyoruz. Şimugula, sorunlar sorduran bir kitap. Belki de aslında sorulacak en önemli soru, büyükler ve çocuklar diye ayırmaksızın, öznel arasındaki iletişimin niteliğini tartışmakla ilintili. İnsan ilişkilerini düzenlerken kimin penceresinden baktığımız da önemli, herkesin algısı elbette farklı olacak-

tır. Ama karşılıklı güven ve saygı her zaman iletişimde başat öge. Ebeveyn çocuğuna güvenirse, ortak yaşam içindeki keşifmeler "mutlu küme" sınıfına girer. Roman kahramanımız Levent olabildiğince açık davranmaya çalışsa da yetişkinler onu ikiye bölüyor.

Onun hayali arkadaşı Şimugula'ya inanmamaları, aslında Levent'e inanmamaları anlamına gelir.

Senarist Sevgi Saygı'nın ilk çocuk kitabı olan "Babam Nereye Gitti?" ve ikinci çocuk kitabı olan Şimugula'yı bir arada değerlendirdiğimizde ortak noktalar da buluyoruz. İkisinde de karakter gelişimi ön planda. Bu, yazarın senaristliğinden gelen bir özellik olsa gerek. Babam Nereye Gitti'de tanıştığımız Memo, sanki Levent'le iyi arkadaş olabilecek gibi! Memo'nun da, Levent gibi, başında bir sürü dert var. Annesi onun günlüğünü bulup yırttıktan ve ona ceza verdikten sonra her şeyini saklamaya başlamıştı. Matematik öğretmeni Üçgen Hayri bir yandan, her türlü şiddeti uygulayan çocuklar çetesi öte yandan, onun canını sıkıyorlardı. Annesinin onu cezalandırmak için kapattığı odayı (Memo oraya Zindan diyordu) eğlenceli bir mekâna dönüştürerek orada nefes almayı deniyordu Memo. Yakın arkadaşı Derinsu onun bütün bunlara dayanmasını sağlıyordu. İlk romandaki Derinsu'nun yerini bu kez yakın arkadaş Şimugula almış. Sevgi Saygı çocukları arkadaşlık, dostluk kavramları üstünde de düşündürüyor. Sahi, Şimugula ne demek? Onu da romanı okuyanlar öğrenecek! Kitaba deneyimli editör Müren Beykan'ın epey katkı verdiği hissediliyor. Huban Korman'ın çizimleri her zamanki gibi çok başarılı. Şimugula, çocukların gözüne sevgi ve saygıyla bakan bir kitap, iyi okumalar! ■

www.maviselyener.com

*Şimugula, Sevgi Saygı, Resimleyen: Huban Korman, Güneşli Yayınları, 197 s, 2010, 8+